

International Science Group

ISG-KONF.COM

**XXIII
INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"THEORETICAL AND SCIENCE BASES
OF ACTUAL TASKS"**

**Lisbon, Portugal
June 14 - 17, 2022**

ISBN 979-8-88680-833-9

DOI 10.46299/ISG.2022.1.23

THEORETICAL AND SCIENCE BASES OF ACTUAL TASKS

Proceedings of the XXIII International Scientific and Practical Conference

Lisbon, Portugal
June 14 – 17, 2022

UDC 01.1

The XXIII International Scientific and Practical Conference «Theoretical and science bases of actual tasks», June 14 – 17, 2022, Lisbon, Portugal. 703 p.

ISBN – 979-8-88680-833-9

DOI – 10.46299/ISG.2022.1.23

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	PhD, Associate Professor, Lecturer, Deputy Dean on Academic Affairs Faculty of Engineering and Energy
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D., Associate Professor, Department of Economics and Security of Enterprise
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Kanyovska Lyudmila Volodymyrivna</u>	Associate Professor of the Department of Internal Medicine
<u>Levon Mariia</u>	Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Scientific direction - morphology of the human digestive system
<u>Hubal Halyna Mykolaiivna</u>	Ph.D. in Physical and Mathematical Sciences, Associate Professor

THEORETICAL AND SCIENCE BASES OF ACTUAL TASKS

50.	Неділя Д.О., Стеценко М.А., Фіалко Н.А. РЕПРЕСІЇ У СПОРТІ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ В 40-50-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ	218
51.	Соколова Н.Д., Ніколаєва Н.А. СТАВЛЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ВЛАДИ ДО УКРАЇНСЬКОГО МОВНОГО ПИТАННЯ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.	223
JOURNALISM		
52.	Бабенко К.О. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ І РОЛЬ ЗМІ В ЙОГО ЗДІЙСНЕННІ	226
53.	Діденко К.Р. ПІВНІЧНА ПЕРЛИНА ДНІПРА	229
54.	Нікітіна А.О. 9 ІСТОРИЙ З МИНУЛОГО НІКОПОЛЯ, ЯКІ БУДЕ ЦІКАВО ДІЗНАТИСЬ	232
LEGAL SCIENCES		
55.	Barbash D. MAINTAINING A HIGH LEVEL OF MORALITY - AS A MEANS OF PREVENTING CORRUPTION AMONG JUDGES	234
56.	Hrytsai S. PERSPECTIVES ON THE REGULATION OF STABLECOINS	237
57.	Александрова К.О., Стрельченко О.Г. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ СФЕРІ	241
58.	Бондаренко В.О. ПРОБЛЕМАТИКА ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ	244
59.	Бурлаков А.В. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА У КАНАДІ В СВОЄМУ ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ	247

ІСТОРІЯ ЛЮТЕРАНСЬКОЇ ГРОМАДИ ТА ЗАРОДЖЕННЯ ПРОТЕСТАНТИЗМУ НА ПОЛТАВЩИНІ

Вільховий Юрій Віталійович,

кандидат історичних наук,
доцент кафедри всесвітньої історії, релігієзнавства та методик їх викладання
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Гура Марія Вікторівна,

заступник директора бібліотеки імені М.А.Жовтобрюха,
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Вивчення історії раннього протестантизму традиційно вважають справою складною, пов'язаною з великими джерельними пошуками. У XVI-XVII століттях протестантські конфесії, які генерували Реформацію, жорстоко переслідувалися в Східній Європі. Серед них було й лютеранство. Поява цієї течії в Україні у першій половині XVI століття становить для дослідників неабиякий інтерес. Подальше поширення лютеранського віровчення у XVII-XVIII століттях було пов'язане, зокрема, з міграційними рухами німецьких колоністів.

У статті автори прагнуть комплексно систематизувати досить великий джерельний та історіографічний матеріал щодо зародження і поширення лютеранства на теренах Полтавщини.

Теоретичною основою роботи стали праці таких відомих істориків і краєзнавців як В. Жук [11-15], О. Коваленко [16-17], В. Бучневич [5], І. Павловський [21-22], О. Білоусько [4], В. Сергійчук [24], Є. Бергер [3]. У доробку цих авторів розкрито основні етапи розвитку німецьких колоній м. Полтави та поширення лютеранського вчення на території Полтавщини.

Окремо слід назвати праці В. Фольмера [25] та З. Шмідт [8-9], оскільки вони є представниками німецької лютеранської громади, і зібрали досить багатий історико-релігієзнавчий матеріал.

Загалом, лютеранство є найдавнішою та найчисельнішою течією у протестантизмі, яка одержала свою назву від імені основоположника Реформації – Мартіна Лютера. На сьогодні вірні цієї течії складають близько 70-80 млн. осіб у понад 70 країнах світу. Найбільше поширення лютеранство має в Німеччині, Данії і Скандинавських державах – Норвегії, Швеції та Фінляндії.

Головна доктрина М. Лютера, викладена у «Аугсбургському сповіданні віри» і в «Книзі Злагоди». Вона відкидає характер влади Папи (притаманний католицизму), святий переказ, а єдиним джерелом віри визнає Святе Письмо – Біблію. Основна теза лютеран – виправдання тільки вірою, що дарується людині Богом без посередництва церкви. Крім того, головну увагу лютерани приділяють не обрядам, а проповідям [7, с. 64].

Таким чином сутність лютеранства можна звести до кількох положень. Віровчення цієї церкви заперечує верховенство влади папи римського і всю католицьку ієрархію, відкидає чернецтво, культ Богородиці, святих, ушанування ікон. Головну роль у лютеранстві відіграють організовані під керівництвом пастора колективні молитви і співи псалмів. Лютеранські священики зветься пасторами, а не отцями, або падре, як у католиків.

Основою лютеранської церкви є релігійна громада, або конгрегація – зібрання віруючих певного приходу. Управління церковними справами здійснює церковна рада, яка обирається віруючими на чолі з пастором.

Лютеранські храми вирізняються суворістю архітектурних форм, простотою і скромністю внутрішнього оформлення. У лютеранстві зберігається єпископат, особливе посвячення в духовний сан (ординація), літургія, два таїнства: хрещення і причастя, під час якого, за умови віри в Ісуса Христа, освячені хліб і вино перетворюються у Його істинні тіло і кров. Порядок проведення богослужінь здійснюється відповідно до затверджених у 1526 році лютеранських канонів «Німецька меса і послідовність богослужіння».

На сьогодні у лютеранській церкві зберігся єпископат, визнаються два таїнства: хрещення та причастя; у храмах є ікони та розп'яття, хоча їм надається лише символічна увага. Центральне місце в богослужінні лютеран займає проповідь, а служби супроводжуються органною музикою.

Лютеранське вчення також базується на принципі «державницької церкви», який був проголошений ще під час європейської Реформації у XVI столітті. Лютеранські Церкви в скандинавських країнах і до сьогодні залишаються державними. Єпископи обираються церковною Асамблеєю і призначаються світською владою. У 1923 році лютерани об'єдналися у «Всесвітню Лютеранську Конференцію», яка у 1947 році була перейменована на «Лютеранську Всесвітню Федерацію» з прийняттям Конституції, що стала основою цього віровчення [10, с.77].

Історія появи на теренах Полтавщини німецьких колоністів має давнє коріння. 16 листопада 1767 року було видано закон, згідно якого в Російській імперії запровадили посади семи євангельсько-лютеранських дивізійних проповідників [4, с. 112]. Це мало задовольняти релігійні потреби іноземців, яких багато служило в російській армії.

Першим дивізійним проповідником на теренах України у 1768 році було призначено прусського підданого Крістіана (Хрістіана) Вебера, котрий обрав місцем резиденції Полтаву. Звідси він вирушав Україною, щоб проводити богослужіння для військових і цивільних лютеран. У Полтаві та в її околицях налічувалося всього 5-6 осіб – послідовників учення М. Лютера. Через нечисельність парафіян не було потреби в окремій культовій споруді. Ймовірно, саме тому К Вебер проводив богослужіння в одній із кімнат власного будинку. Він обіймав свою посаду до самої смерті 9 жовтня 1809 року [13, с. 27]

У 1808 році, відповідно до царського указу, задля прискорення розвитку сукноробства до Російської імперії (зокрема, і в Полтавську губернію) було запрошено ремісників із Богемії, Моравії, Ельзасу, Саксонії та інших західноєвропейських земель. Саме там здавна проживали високопрофесійні

майстри-сукнороби. Фактично смерть проповідника К. Вебера в часових межах збігається з наступним етапом історії формування лютеранської громади в Полтаві [14, с. 29].

Уже в 1809 році в Полтаві з'явилися перші переселенці-колоністи у складі 54 сімей (249 осіб обох статей). Для розташування колоністів у Полтаві (точніше, тоді ще на околиці міста) було виділено землю, в межах сучасних вулиць Сковороди, Балакіна, Федора Моргуна та декількох прилеглих провулків. Переселенці з метою заохочення, отримували цілий набір прав відповідно до «условий, высочайше утвержденных по докладу министра внутренних дел» від 20 лютого 1804 року. Серед них були свобода віросповідання; звільнення від сплати податків і повинностей на 10 років; виділення землі тощо [15, с.33].

Німецькі колоністи-сукнороби, які прибували на Полтавщину на початку ХІХ століття й оселялися в Полтаві, Кременчуці та Костянтинограді, сповідували переважно лютеранську та католицьку віри. Майже увесь період свого існування (із 1810 до 1867 року) німецька колонія мала самоврядування. Очолював її спеціальний приказ, який складався з шульца (старости), двох бейзитцерів (засідателів) та писаря [16, с. 27-28]. У 1810 році на території Німецької колонії (тепер Театральний провулок) на кошти міста було споруджено приміщення першого стаціонарного театру [13, с. 33].

У 1814 році в колонії почала діяти сукновальня Кіршстена, а в 1859 – поселення вже налічувало 64 двори, 1098 мешканців (зокрема 354 особи німецької національності) з яких 180 займались виробленням сукна. Наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття територія Німецької колонії увійшла до складу Полтави.

Після смерті К. Вебера указом військового міністерства від 8 квітня 1810 року дивізійним проповідником став Карл-Август Леммер, котрий також обрав місцем проживання Полтаву. Незабаром після його вступу на посаду парафію було поділено на стару (міську) і нову колоністську (головну). Було утворено церковну раду, що складалася з двох церковних старост від колоністської парафії. Богослужіння проходили у великому молитовному залі казенної будівлі, а з осені 1811 року – у кімнаті будинку К. Леммера, за що пастор отримував плату з церковної каси [17, с. 212].

Проте, поступово в житті колоністів розпочалися негативні зміни. Так, в указі від 27 грудня 1818 року ми знаходимо відомості про те, що «іноземні суконщики знаходилися в розореному становищі». Для поліпшення становища колоністів у тому ж указі, окрім дарування землі, було визначено, що казенний борг анулюється і не повинен стягуватися; інструменти, будівлі теж безоплатно приватизувалися; колоністи отримували право брати позики для сімей по сто рублів на три роки, надавалася свобода займатися ремеслом незалежно від місцевого керівництва [17, с. 212]. Незадовго до зазначеного указу, в серпні 1818 року, пастор К. Леммер пішов у відставку. Незважаючи на це, потреба людей у задоволенні своїх духовних потреб не відпала, тому спочатку вирішили використовувати як місце для зібрань кімнату в полтавському будинку церковного старости Фаренкруга [20, с. 16].

На початку 1821 року вільну вакансію пастора зайняв Франц Август Флітнер, який, також, оселився у Полтаві. Він – колишній пастор колонії Медведиця Саратівської губернії. Богослужіння, які очолював Франц Август Флітнер відбувалися в будинку церковного старости Фаренкруга, а пізніше – у будинку вдови Цейшнер, де влаштували молитовний дім. Справа була в тому, що з від'їздом К.Леммера казенний будинок, який значився за ним, місцеві органи влади самовільно забрали, зламавши замки, і влаштували там військовий постій. Через це німецькі колоністи для молитовних зібрань були змушені винаймати приміщення, які, у переважній більшості, були невеликими і не могли вмістити всіх вірних [17, с. 213]. Саме ця обставина поставила перед лютеранами питання про необхідність спорудження в Полтаві власного храму.

Серед лютеран було розпочато збір пожертв на будівництво церкви. До 1 січня 1830 року було зібрано 2610 рублів. Крім того, за вказівкою імператора Олександра I, колоністам подарували старий будинок магазину, з якого взяли на спорудження кірхи придатні будівельні матеріали. Закладини храму в присутності полтавських мешканців було здійснено 25 червня 1830 року місцевим пастором Дікгофом [13, с. 57].

25 червня 1832 року церква була урочисто освячена пасторами – Дікгофом, Розенштраухом і Штейманом в присутності малоросійського генерал-губернатора князя М. Рєпніна, полтавського губернатора П. Могилевського та інших посадових осіб. Церква отримала назву «Кірха Святого Петра», і була передана за призначенням [26, с. 18]. У ній упродовж майже 50 років проповідувалося слово Боже і відбувалися таїнства.

Варто зазначити, що проживаючи довгий час безпосередньо на території Полтавської губернії, колишні німецькі переселенці, а особливо їх нащадки добре знали мову, традиції, звичаї країни у якій жили. У них було різне матеріальне становище. Одні були досить багатими (деякі навіть дворянами), інші – простими, чиновниками, військовими, робітниками. Деякі з них мали у своїх родинях великих учених, відомих свого часу далеко за межами Російської імперії.

Так, зокрема, відомими є імена переселенців, які мешкали на Полтавщині. Г. Розальон-Сошальська – була однією з перших жінок-лікарів міста, а ще дитячою письменницею. Знаний літературознавець, фахівець з історії російської літератури С. Венгеров, видатний український літературознавець, викладач П. Ріттер, відомий доктор медицини О. Шеффер [18, с. 10]

Вагомий вклад в економічний розвиток Полтавщини внесла сім'я Трепке. Вони займалися виготовленням сукна, мали кінний завод, машини, що виготовляли вату та інше обладнання. Продукція фабрики Вільгельма Трепке була настільки якісною, що її відправляли зі своїм власним клеймом на Московську виставку заводських, фабричних і ремісничих виробів. Це були найбагатші колоністи на Полтавщині. Вони володіли, крім власності у вигляді будинків, млинів і крамниць у Полтаві, численними великими землями і маєтками.

У культуру та історію Полтавського краю великий вклад внесла і сім'я Дейтріхів. Ф. Дейтріх був призначений начальником артилерійських гарнізонів

у Царстві Польському і отримав чин генерала-майора. Його дружина – К. Дейтріх – більшу частину свого життя присвятила педагогічній діяльності. 33 роки вона була начальником Полтавського губернського інституту шляхетних дівчат, дві її дочки також працювали у цьому інституті [18, с. 11].

У той же час, варто підкреслити, що майже за 60 років проживання в Полтавській колонії, незважаючи на значну змішаність, серед її жителів переважали німці – спадкоємці перших поселенців. Вони добре знали рідну мову, зберегли в сім'ях культуру своїх предків, їх традиції та звичаї. З припиненням існування колоній вони все більше асимілювалися з місцевим населенням, жили інтересами того середовища, у якому опинилися, поступово слов'янізуючись [16, с. 27-29].

Зростаюча кількість вірян гостро вимагала будівництва нової церкви. Існуюча кірха була дерев'яною, невеличкою за розмірами і споруджувалася як тимчасова. Парафіяни відвідували її мало, через протяги та холод, тому церковна рада почала збирати кошти на спорудження нового мурованого храму, який би повністю задовольнив потреби віруючих колоністів. Крім того, новий храм Полтави повинен був мати привабливий архітектурно-композиційний і стилістичний вигляд, відповідний лютеранській церкві.

У зв'язку з дефіцитом коштів голови церковної ради Е. Врангель, П. Мензенкамф і К. Циммерман упродовж багатьох років за допомогою проведення концертів і лотерей збрали кошти в сумі 5000 рублів. На 1868 рік ця сума зросла до 7000 руб. У тому ж 1868 році на одному з зібрань парафії було вирішено побудувати нову кам'яну церкву [12].

Для спорудження кірхи, за клопотанням губернатора Полтави М. Мартинова, лютеранській парафії було подаровано міською думою трикутну ділянку землі в центрі міста, позаду будинку губернаторських присутніх місць (нині – приміщення Полтавського міськвиконкому), на розі вулиць Кобеляцької та Монастирської (нині вул. Європейська та Монастирська). Архітектором Б. Михайловським було розроблено проект нової кірхи та кошторис на її спорудження. Проте, саме тоді розпочалося будівництво Харківсько-Миколаївської залізниці, суттєво подорожчали будівельні матеріали та робоча сила. Тому початок спорудження нового храму довелося на певний час відкласти, для накопичення відповідних коштів.

Згодом значну суму на будівництво кірхи пожертвувала велика княгиня Олена Павлівна – дружина великого князя Михайла Павловича і невістка імператора Павла I (власниця багатого Карлівського маєтку в Полтавській губернії). Високоосвічена, із прогресивними поглядами, німкеня за походженням, вона не могла залишитися обабіч такої неординарної справи, як спорудження в Полтаві храму для лютеран [11, с. 2]. Приклад великої княгині наслідував купець Горвіц; надійшли також кошти з допоміжної каси для євангельсько-лютеранських парафій Російської імперії. Завдяки цим і цим жертвам будівельний капітал, призначений для будівництва кірхи, на 1876 рік склав 12000 рублів.

Тодішній губернський архітектор С. Григоращ, спираючись на проект лютеранської кірхи Б. Михайловського, переробив його у плані здешевлення та

взяв на себе керівництво будівництвом нового храму. Урочисті закладки нової Петропавлівської кірхи відбулися 12 липня 1877 року. На них виступили з промовами голова церковної ради доктор медицини Е. Мейер та відомий педагог С. Стеблін-Каменський. Під наріжний камінь будівлі за традицією було покладено пам'ятну мідну дошку [9, с. 88].

Будувалася кірха довго – чотири роки (на заваді стала російсько-турецька війна), але якісно і відповідно до проекту. Її урочисте освячення відбулося 1 листопада 1881 року. Споруду кірхи Святого Петра і Павла було виконано у готичному стилі, у прямокутному плані. Розміри внутрішнього об'єму кірхи становили: у довжину – 19,2 м, ширину – 12 м і висоту – 10,7 м. Вхід до неї був з боку перетину Монастирської та Кобеляцької (нині – Європейська) вулиць та Другого Кірочного провулку (нині – вул. Остроградського), з північного сходу. Над вхідною групою було влаштовано дзвіницю, яку вінчав стрункий готичний шпиль із хрестом. На дзвіниці встановили дзвін вагою близько 560 кг [12].

Вікна кірхи та стінові отвори дзвіниці були облямовані профільними тягами і завершувалися стрілчастими арками. У міжвіконних простінках вздовж фасаду було влаштовано уступчасті контрфорси. Фасади кірхи було також декоровано горизонтальними профільними тягами, карнизами, аркатурними поясами та рельєфним геометричним орнаментом [12].

Кольорове вирішення фасадів було класичним для німецької церковної архітектури – цегляні стіни червоно-вохристого кольору; карнизи, профільні тяги, облямування отворів, контрфорси, портал входу, башти фіалів, аркатурні пояси та інші виступаючі частини були тиньковані та вибілені. Покрівлю основного об'єму, апсиди, башт фіалів і дзвіниці було виконано з мідної бляхи [11, с. 2].

На другому рівні над вхідною групою було встановлено невеликий орган, привезений із Німеччини, а богослужіння проходили в супроводі величної музики.

На сьогодні в Полтаві досить добре відоме ім'я знаного краєзнавця, палкого дослідника історичної архітектури Полтави К. Гладиша. Цікаво, що частинка його життя була також пов'язана з лютеранською кірхою [9, с. 90]. З моменту освячення Петропавлівська кірха відразу стала не тільки місцем молитовних зібрань лютеран Полтави, але й виразним архітектурним акцентом Полтавського центру, окрасою нашого міста. Будівництво кірхи коштувало євангелічно-лютеранській громаді Полтави 21 тисячу рублів (у цінах кінця XIX століття).

Першим проповідником у новій кірхі став пастор Адам Штраус, який з 1877 року служив і в старому храмі. До нього, після Генріха Дікгофа, пастором полтавської лютеранської кірхи був Вільгельм Ремі. З початку XX століття встановлення радянської влади, полтавським лютеранським пастором був Гуго Штамм, який спочатку жив у казенному будинку на вулиці Фабрикантській (нині Балакіна), а потім у пасторському будинку на вулиці Кірочній, 6 [7, с. 65].

Кірха Святого Петра і Павла в Полтаві діяла до початку 1930-тих років. Вона була місцем богослужінь і зібрань полтавських мешканців німецької національності лютеранського віросповідання, значним духовним і культурним

осередком нащадків колоністів, а крім того, ефектною і виразною окрасою центру Полтави.

На жаль, за радянської доби Петропавлівську кірху спіткала така ж трагічна доля, як і переважну більшість церковних споруд незалежно від їх конфесійної належності. Після приходу до влади більшовиків в країні розпочалися масові репресії та фізичне знищення священнослужителів, закриття та руйнування храмів, що було виразним виявом войовничого невігластва та безбожництва нової влади. Кірха стала однією з перших церковних споруд міста, яку було закрито. Це сталося в 1932 році і було страшним ударом по релігійних почуттях полтавських лютеран. Ще більшого удару їм було завдано, коли цю духовну святиню у 1933 році висадили у повітря [12].

Залишки того, що донедавна було храмом, зрівняли з землею, а на місці церкви посадили невеликий сквер.

Підсумовуючи ми можемо дійти низки висновків. По-перше, історія створення німецької лютеранської громади бере свій початок з другої половини XVIII століття, коли в Російській імперії були запроваджені посади євангельсько-лютеранських проповідників.

По-друге, її існування та розвиток можна умовно поділити на чотири етапи, два з яких ми проаналізували: I) II половина XVIII століття – I половина XIX століття – поява лютеран на території України та формування німецької лютеранської колонії на території Полтавщини; II) II половина XIX століття – 30-ті роки XX століття – розвиток німецької громади та будівництво кірхи; III) 30-ті – 80-ті роки XX століття – занепад лютеранства в період більшовизму; IV) 1994 рік – початок XXI століття – відродження німецької євангелічно-лютеранської громади Полтави.

Після свого відродження, у 1994 році вже в новому статусі німецька євангелічна лютеранська громада зайняла чільне місце серед багатьох конфесій, що функціонують на території Полтавщини. Зокрема радою громади церкви розробляються проекти, що передбачають допомогу людям похилого віку, бідним, тим, хто потерпає через фінансову кризу в державі. У цьому плані громада активно взаємодіє з «Полтавським центром німецької культури «Віденгебурд» [1, с. 189]. Варто зазначити, що в останній час, незважаючи на майже повну відсутність фінансової підтримки та різке зменшення її членів у зв'язку з еміграцією до Німеччини, громада бере активну участь у релігійному та суспільному житті міста. У першу чергу, це відбувається за рахунок соціально орієнтованих програм, благодійної та волонтерської роботи.

Список літератури:

1. Авраменко Ж. Німецька лютеранська община Полтави : минуле і сучасність / Ж.Авраменко // Треті Череванівські читання (матеріали Третьої Всеукр. наук. конф., 17-18 березня 2016. – С. 186–190.
2. Безцінні скарби Івана Павловського (до 165-річчя з дня народження полтавського історика і краєзнавця І. Ф. Павловського, 1851-1922 роки) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт держархіву Полтавської області. – Режим доступу: poltava.archives.gov.ua/

HISTORICAL SCIENCES
THEORETICAL AND SCIENCE BASES OF ACTUAL TASKS

3. 3. Бергер Є. Д. Німці в Кременчуці / Є. Д. Бергер // Інформаційний бюлетень. – № 12-13. – С. 14–16.
4. 4. Білоусько О. А. Нова історія Полтавщини. Кінець XV – початок XIX століття / О. А. Білоусько, В. І. Мірошніченко. – Полтава : Оріяна, 2003. – 264 с.

Theoretical and science bases of actual tasks

Scientific publications

Proceedings of the XXIII International Scientific and Practical Conference
«Theoretical and science bases of actual tasks»,
Lisbon, Portugal. 703 p.
(June 14 – 17, 2022)

UDC 01.1

ISBN – 979-8-88680-833-9

DOI – 10.46299/ISG.2022.1.23

Text Copyright © 2022 by the International Science Group (isg-konf.com).

Illustrations © 2022 by the International Science Group.

Cover design: International Science Group (isg-konf.com)©

Cover art: International Science Group (isg-konf.com)©

All rights reserved. Printed in the United States of America.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher.

The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Fomin V., Fomina I. Calculation of spatial frames for dynamic stability // Theoretical and science bases of actual tasks. Proceedings of the XXIII International Scientific and Practical Conference. Lisbon, Portugal. 2022. Pp. 46-48

URL: <https://isg-konf.com/theoretical-and-science-bases-of-actual-tasks-two/>